

többben is árultak előre kimért lencsét. Idősebb asszonyok kínálták műanyag zacskókba töltve. Ezért itt már csak a szóbeli eligazításból tudhattam meg a származásukat. Hol termelt kérdésemre:

- itt a szomszédban, Sárkeresztúron termelte a fiam – így hangzott a válasz.

- Itt árulok mindig, ez az én helyem. Megtalál máskor is, ha szüksége van valamire, mutatott egy széles mozdulattal az asztalára kirakott többi zöldségre, s terményre. Bizalomerősítő mondat volt. Merthogy erről van szó. Elkülönült az alkalmi őstermelőktől. Azoktól akik az áruházláncokban olcsón vásárolt portékát árulják sajátjukként. Akár nemzeti szalaggal is felpántlikázva. Mint ahogy az a képen is látható. Nem is beszélve a Romániából importált, kanadai származású és Újfehértóról továbbított lencséről.

Befejezésül nem állom meg, hogy el ne meséljem, Kecskeméten az őstermelők regisztrált számmal árusítják a saját termelésű és készítési áruikat. Csak azok kaphatnak ilyen számot, akinél látogatást tett a piacszervező civil csapat, és meggyőződött a termények s portékák eredetéről. Ha nincs körtefája, akkor a körtét sem árulhatja sajátjaként.

BULÁNYI GYÖRGY

CSALÁDI NAPLÓ

Azért családi, mert augusztus 17-én meghalt egyik öcsém, *Dr. Bulányi Imre, okleveles közgazdász, címzetes egyetemi docens – életének 74. évében*. Közel 30 éves fia, Tamás, szüleim egyetlen unokája, aki a Bulányi nevet hordozza, s ha Tamásnak lesz felesége, s az szül fiúkat is, akkor nem hal ki nevünk. A hét gyerekből mi négyen voltunk odahaza fiúk: György (1919), Ágoston (1928), Imre (1930) – Szent Imre- év volt – és László (1933). Én tudvalevően kiestem az utódnemzés lehetőségéből, Ágoston meghalt még nagydiákként vasúti szerencsétlenségben. Györgynek s Lászlónak is lányai születtek, így aztán Tamás a végső és egyetlen reménység. Szeptember 15-én volt a temetése, Róth Pistit kértem meg, hogy muzsikáljon a temetőben s utána s rekviemen is. Muzsikált is szépen. Utána megmutattam ezt a családi képet Lombos Idának, s ő azt mondta: *Sokszorosítani kellene*. Ekkor támadt az ötletem, hogy ez legyen az 52. Naplónak a címfotója. Imre öcsém mondta közel két éve a család könyörgését a gyémántmisémen, már akkor is nagybetegen. Aki ott volt, hallhatta, láthatta őt. A családi képen ő az ötödik gyerek, kilenc évesen.

A temetőben így búcsúztattam: Gyászoló gyülekezet és Testvéreim Jézus Krisztusban! Eltemettem már apámat, anyámat, négy testvéreimet, s most az ötödiket temetem, s már csak ketten vagyunk a hétből. Immár hetedszer nyílik meg a sír szája, hogy befogadja azokat, akikhez a közös vér köteléke kötött. Mit mondhatok? Egy vers jut eszembe, Vörösmarty írta élete alkonyán, 1851-ben, s a címe: **Mint a földmivelő**.

Mint a földmivelő jól munkált földbe magot vet

S várja virulását Istene s munka után:

*Úgy a sírokkal felszántott földbe halottit
Hordja koronként a végtelen emberiség,
És haloványan a dús, a szegény és a koronás
fők*

Mennek alá. Vig, bús, balga, mogorva vegyest.

Ez a törvény. Ez a teremtmény sorsa. Összesen csak ennyi? Ennyi a tapasztalható, a tudható. Van más is? Van! Mi az? Egy kérdésfeltevés, s erről szól egy másik vers, Arany Jánosé. Ennek címe: **Honnan és hová?** Ő is élete alkonyán írta, 1877-ben.

Ami annyi szívbe oltva / Él't világot kezdete oltva;

Mit remélt a hindu, párz; / Amért lángolt annyi oltár,

Zengett Szionon a zsoltár: / Hogy nem addig tart az élet

Míg alatt a testbe' jársz; / Hanem egykor újra éled,

*S költözzék bár fűbe, fába / Vagy keresztül állaton:
Lesz idő, hogy visszatérhet / Régi nemes alakjába,
Megtisztulva, szabadon; / Vagy a „boldogok szigetjén”,*

Mint hivé a boldog hellén, / Vagy az üdvözültek helyén,

Mint reméli a keresztyén, / lesz dicsőebb folytatása:

Én ezt meg nem tagadom. – Mit hisz a tudós? Ő lássa.

A tudós tudománya és Arany János reménye valójában azonos, mert a tudós is csak hiheti azt, amit mond; s Arany is csak hiheti azt, amit remél. Miért? Mert a tudós és Arany előtt egyaránt ott áll a Hamlet-féle *nem ismert tartomány, / Melyből még nem tér meg utazó*.

Az én dolgom azonban az, hogy mondjam a hit szavát. Azt, amit nem tudunk? Hogy mondhatom? Emberhez méltó, becsületes dolog mondani azt, amit nem tudhatok? Azt hiszem, hogy igen. Mért, ha egyszer onnan még nem tért meg utazó? Csak azért, mert a hit olyan ismeretet közöl, amelyet sem megcáfolni, sem megérvelni nem lehet. De egy megnyílt sír szája arra kényszerít – és nemcsak papi tiszttem okán –, hogy mondjak valamit. Mondhatom, hogy be van fejezve Imre öcsém élete, és mondhatom, hogy nincs befejezve. Mondhatom azt is, hogy van annak folytatása..., és nincs ember, aki bizonyítani tudná, hogy félrebeszélek, hogy üres egeket festek, amikor azt mondom, hogy van életének folytatása is. Mondhatom azt is, hogy találkozunk még. Mondhatom, hogy Jézus előrement, hogy lakást készítsen Neked, Öcsi testvérem, s hogy ott már találkozótál apánkkal, anyánkkal, testvéreinkkel: Pubival, Marcusával, Lacival, Babucival, s vártok ott rám, mint soron következőre. Én nem tudom ezt igazolni, de nincs aki cáfolni tudná, amit mondok. Te befejezted már, túl vagy már valamin, s Neked biztosan nincs már kétséged. Mi még hiszünk, vagy nem hiszünk, de Te tudod már, hogy mi a valóság. Amen.

A rekviemen persze másképpen beszéltem. Így: Kedves vér szerinti testvéreim-rokonaik és testvéreim Jézus Krisztusban! A temetőben mondtam, amit ott kellett mondanom, s most mondom, ami itt, a templomban

illő. Mit? Egy személyes és helyszíni beszámolót oda-
átról, melynek dátuma nincs még pontosítva.

Hazaérkeztem, odaát vagyok. Látom, várnak is már reám. Apám, anyám, korábban elhalt testvéreim, meg a nagymamák és nagypapák. Megismerem őket. Örülnek nekem és én is nekik. Mondják: végre itthon vagy! Gyere, ülj asztalhoz! Igyál abból az új borból, amelyről Jézus is beszélt. Iszom boldogan. Ízlik. És hol van Jézus? – kérdezem. Őt is láthatod mindjárt. Csak ne légy mohó, s érd be egyelőre velünk. Nem kérdeznek, mert mindent tudnak rólam, csak nekem újdonság itt minden, és kérdezek és kérdezek. Beszélgetünk és nincs idő. Nem megy le a nap, nincs sötétedés, csak fény és fény és fény. Észre se veszem, hogy van testem, vagy nincsen, de napszemüvegre nincs szükségem. És nincs semmi kétségem, hogy én – én vagyok, s az anyám – Anyám.

S míg folyik a szó, valahonnan előkerül Jézus is. Egyszerre csak ott van. Megismer ő is, és én is megismerem. Nem tudok szólni semmit, de ő öreg harcosnak és kisöccsének nevez, és csodálkozásomra, mint aki jól ismeri irodalmi munkásságomat, azt mondja, hogy éppen ideje volt, hogy megírtam a KIO-t, meg a Pál-szintézist, mert elképesztő, hogy mit ki nem találnak a teológusok. És mondja, hogy valóban az Isten Országában egyszerű minden, mert a gyerek is tudja, hogy jónak kell lenni, sőt aki gyermek, az tudja igazán... És persze, hogy itt nem verekedünk, és nem parancsolgatunk egymásnak, és hogy ami az enyém, az a tiéd is, és megfordítva is. Nem kell eldugni semmit, mert minden ott van az asztalon. Csak kínálni kell, ha valakinek nincs annyi esze, és nem hallja a maga fülével is: *vegyétek és egyetek... vegyétek és igyatok!* Majd belejössz te is – mondja –, és megtanulod, hogy mi a *módi* itt, Atyánk országában. S én alig állok a lábamon, úgy örülök annak, amiket Jézustól hallok.

S végül is megszólalok: De hol van az Atya? Úgy szeretném már látni! Jézus nagyot nevet. Hát te aztán hiába írtad meg a KIO-t. S Fülöpnek szólít, hogy észre térítsen, s mondja: *Fülöp, aki engem lát, látja az Atyát is. Az Atya bennünk van... most már Tebenned is. Aki engem lát, aki Téged lát, látja az Atyát is. Az Isten ott van mindnyájunkban.* Olyan ez, mint a Kolumbusz-tojás. Hát igazán, az Isten bennünk van? Nem rajtunk kívül, hanem bennünk? Az Istent színről-színre látjuk, amikor egymással beszélgetünk? Lehullt a fátyol a nagy titokról. Ha szeretünk, akkor istenek vagyunk, mindnyájan. Kaifásék kétségbe estek, mert az Isten fiának mondtam magam. Helyette inkább elővehették volna a Zsoltárok Könyvét, melyben írva van: *Azt mondtam ugyan, istenek vagytok, a Fölséges gyermekei mindnyájan...*

Az ateisták csodálkoznak a legjobban – hallom –, amikor ezt megtudják, és mondják, hogy ők megmondták..., és azt is megvallják, hogy milyen ostobák voltak. Én idéztem ezt a zsoltárt Jeruzsálemben, de akik köveket dobálásban lelik örömeiket, azoknak hiába idézünk akármit is, nem érthetnek, és nem tudhatnak semmit sem rólunk. Odalent lassan esik le a húszfilléres, mert megkövezésekben látják az élet lefőbb szabá-

lyát. De itt leesik a húszfilléres, és most már te is tudod, amit el is mondtam annak idején a templomban: *Ha isteneknek mondta azokat, akikhez az Isten igéje szólt, akkor, akit az Atya megszentelt és elküldött a világba, arról ti azt mondjátok: Káromlást szólsz, mert azt mondtam: az Isten Fia vagyok.* Itt viszont már mindenki tudja, hogy ti is az Isten lányai meg fiai vagytok, és aki titeket lát, látja az Atyát.

Csak ámultam meg bámultam, mint apró kis legény, s kérdeztem tovább. *És a Szentlélek?* Jézus ismét csak nevetett: Hányszor elmondtam, hogy a Lélek bennetek van, és ti a Lélekben vagytok. Ne kívül keresd! Aki szeret, az magában hordja Isten Lelkét, mert az Isten – a szeretet, s magadban hordod a Lelket, az Istent, a mindent. Ezért nincs itt enyém és tiéd, s nincsen szükség magántulajdonra. Még a Földön sincs rá szükség, ha és ahol megvalósítják az Isten Országát, az Isten álmát az emberről. Mert értelmetlenség az enyém és a tied; csak az van, hogy miénk. Azért, mert itt minden eggyé lett. Emlékszel, hogy mit imádkoztam értetek az Atyához azon az utolsó vacsorán? Azt, hogy *hogymindnyájan egyek legyenek úgy, ahogyan te, Atyám, énbennem, és én tebenned, hogy ők is bennünk legyenek... hogy egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én őbennük és te énbennem, hogy tökéletesen eggyé legyenek...*

És elkezdtem ugrálni örömben, hogy ez ilyen egyszerű és mégis csodálatos, hogy tényleg van létazonosság: Atya, Fiú és Lélek és mi mindnyájan egyek vagyunk. És így világos a magatartásbeli azonosság, mert annak, ami egy, a cselekedete sem lehet ilyen is, meg másnyilván is. És van sorsazonosság is, mert hogyan lehetne a sorsunk különböző, ha egyszer egyek vagyunk! És ujjongtam, hogy istenek vagyunk, Adyra is emlékezve: *Istenülő vágyaimba ki látott, / óh vak szívű és hideg szemű barátok.*

És ujjongtam, hogy immár nincs bennem kétféleség, és hogy csak szeretni tudok. És ujjongtam, hogy mindannyiunk közös sorsa végre, hogy boldogok vagyunk. Mert amikor ezeket odalent megfogalmaztam, – egy kicsit hittem is, meg nem is. Azt gondoltam, hogy börtönben kipihent eszem agyszüleménye, de hogy hogyan is lesz majd igazában, hát azt csak odaát..., és majd meglátjuk. S most megtudtam és megláttam, hogy tényleg így van. S leborultam, s átöleltem Jézust. Felemelt, és csak annyit mondott: Testvérem, az eszeden légy! S újból örültem, hogy itt, az örök hazában is használhatom az eszemet, mert ez az én szerszámom...

S hogy ennek a helyszíni beszámolóknak mennyi a realitása, azt is megmondanám, de nincs még beírva a naptáramba megérkezésem dátuma. Csak annyit mondhatok, hogy még ebben a században biztosan sor kerül rá. Amen.

Hát ezeket mondtam, de nem tudom, hogy jót mondtam-e. Így aztán javítok. Az Istennek, az Atyának rajtunk kívül is kell lennie, mert ha csak bennem, benned van, akkor baj van. Mi a baj? Hát a teremtéssel van a baj. Mert biztosan nem én csináltam a világmindenséget, és még Te sem, nyájas olvasó. Ezért.